ZAVEZA O MIKROPLASTIKI

Lidl Slovenija

Ustvarimo boljši svet

Vsebina

1 Naše razumevanje 4
1.1 Okoljski učinki 4
1.2 Naš pristop 5
2 Področje veljavnosti 7
3 Naši ukrepi 7
4 Organizacije in oznake 8
5 Viri 9

1 Naše razumevanje

Enotna definicija pojma mikroplastika še ne obstaja. Praviloma je to plastika, ki je manjša od petih milimetrov.

Ko govorimo o trdnih delcih plastike, manjših od petih milimetrov, pogosto uporabljamo tudi angleški izraz »microbeads« oziroma mikrozrna. V izhodišču razlikujemo med primarno mikroplastiko tipa A in B ter sekundarno mikroplastiko.

Primarna mikroplastika tipa A so industrijsko proizvedeni delci plastike, ki so namerno dodani na primer kozmetičnim izdelkom in izdelkom za nego, kot je abrazivno sredstvo v pilingu. Primarna mikroplastika tipa B lahko nastane kot posledica obrabe, na primer pnevmatike med vožnjo.

Sekundarna mikroplastika nastane z razpadanjem plastičnih materialov oziroma plastičnih odpadkov v okolju, kot so embalaža, vrečke in plastenke (tako imenovana makroplastika), ki končajo v naravi in tam razpadajo na vse manjše delce zaradi preperevanja in sončnega sevanja.

Kozmetični izdelki in izdelki za nego telesa so v tem pogledu pogosto tarča razprav. Fraunhofer UMSICHT, inštitut za okoljske, varnostne in energetske tehnologije, je leta 2018 objavil obsežno študijo o glavnih virih mikro- in makroplastike.[1] Študija je pokazala, da največ mikroplastike nastane ob obrabi pnevmatik, mikroplastike iz kozmetičnih izdelkov pa je v okolju manj kot en odstotek.

Skupina Lidl prevzema odgovornost za tiste proizvodne sektorje, na katere ima neposreden vpliv.

1.1 Okoljski učinki

Plastika je sporen material, ki z vidika varstva okolja pomeni vse večjo težavo. Pogosto namreč ni biološko razgradljiva in tako v naravi ostane še dolga leta. Pri proizvodnji plastike se običajno uporablja vse težje dostopna surovina – nafta. Pridobivanje nafte povzroča velike okoljske težave, saj pri tem prihaja do onesnaženja tal, vode in zraka, drobljenja habitatov in krčenja gozdov. Poleg tega povzroča družbene izzive, kot so razseljevanje ali bolezni zaradi onesnaženja tal in vode.

Mikroplastika prinaša tveganja pri proizvodnji, problematičen je tudi njen vnos v okolje. Primarno mikroplastiko, ki se uporablja na primer v gelih za prhanje, odpadne vode običajno odplavijo v čistilne naprave, vendar še ni dovolj raziskano, ali je filtracija delcev mikroplastike iz voda v čistilnih napravah zadostna. Mikroplastika, ki je filtriranje ne izloči, lahko konča v morju ali podtalnici. Količinsko gledano je največji izvor mikroplastike v morju razpadanje večjih kosov plastike na sekundarno mikroplastiko.

V morju lahko mikrodelci in večji kosi plastike, odvisno od velikosti morskih živali, poškodujejo njihov prebavni trakt, ovirajo prebavo in onemogočijo vnos hrane. Mikroplastika je lahko tudi zbirališče onesnaževal, invazivnih vrst in povzročiteljev bolezni. Poleg tega lahko v vodo ali prebavila morskih organizmov pridejo potencialno za zdravje škodljive kemikalije, kot so mehčalci ali plastifikatorji, ki se pri proizvodnji plastike uporabljajo kot dodatki. Natančni vplivi se trenutno še preučujejo.

Mikroplastika lahko pride v okolje tudi z blatom iz čistilnih naprav, ki se na poljih pogosto uporablja kot hranljivo gnojilo. Tam lahko njene delce zaužijejo živali ali pa se odplaknejo v vode. Ostanke zavržene plastike najdemo celo v zraku.

Mikroplastika je torej v vodi, zemlji in zraku, prek prehranske verige pa konča tudi na naših krožnikih. Odkrili so jo že v mnogo živilih (na primer klapavicah, ribah, medu in pivu), tudi v pitni vodi. V pilotni študiji avstrijskega okoljskega ministrstva in univerze za medicino na Dunaju so mikroplastiko prvič dokazali tudi v človeškem blatu – v raziskavi pa so sodelovali udeleženci z vsega sveta.[2] Zdravstvena tveganja vnosa plastike oziroma njenih delcev v človeški organizem se trenutno še preučujejo.

1.2 Naš pristop

Lidl Slovenija je del Skupine Schwarz, ki se s Skupino Lidl in družbo Kaufland uvršča med največja mednarodna trgovinska podjetja. Skupina Schwarz se zaveda svoje odgovornosti do okolja in jo jemlje zelo resno, zato je razvila celostno mednarodno strategijo REset Plastic. Ta obsega pet področij dejavnosti: REduce (zmanjševanje), REdesign (preoblikovanje), REcycle (recikliranje), REmove (odstranjevanje) in REsearch (raziskovanje).

Mikroplastika je en vidik družbene razprave o plastiki. Od leta 2015 se s to temo intenzivno ukvarjamo in smo prepričani, da je pomembno zmanjševanje količine mikroplastike v okolju iz vseh virov.

Trenutno na evropski ravni še ne obstaja zakonska prepoved mikroplastike v kozmetičnih izdelkih, zato zagovarjamo enoten evropski pravni okvir, v katerem bo jasno opredeljena tudi mikroplastika.

Skupina Lidl je skupaj z dobavitelji izdelkov za nego telesa in kozmetičnih izdelkov določila naslednji cilj:

Opustitev mikroplastike v recepturah kozmetičnih izdelkov lastnih blagovnih znamk do leta 2021, če to ne vpliva bistveno na kakovost oziroma uporabnost izdelka in njegovo varnost.

Gre za **delce plastike z abrazivnim učinkom** (»microbeads«), ki so manjši od petih milimetrov. Ti so narejeni iz plastičnih mas poliamid (PA), polietilen (PE), polietilen tereftalat (PET), poliester (PES), poliimid (PI), polipropilen (PP) in poliuretan (PUR).

Ko govorimo o »recepturah brez mikroplastike«, v našo definicijo vključujemo tudi druge biološko nerazgradljive sintetične polimere, ki so lahko v trdnem, razpršenem, želatinastem, raztopljenem ali tekočem stanju. V to kategorijo med drugim sodijo poliakrilati (na primer akrilatni kopolimeri, akrilatni krospolimeri, poliakrilati, karbomer, polimetilmetakrilat, poliakrilamid), polikvaternij, polistireni, silikoni (na primer metikon, dimetikonol, drugi siloksani in silani), PEG > 35, PPG >50, polivinili (na primer polivinilpirolidon (PVP)), polimlečna kislina (PLA) in kopolimeri etilenvinilacetata.

* Sintetični polimeri nastanejo, ko se monomerni gradniki pri kemijskih reakcijah povežejo in tvorijo polimerne makromolekule. Razlikovati je treba polsintetične polimere na osnovi naravnih polimerov, kot je celuloza, ki so kemično modificirani.

2 Področje veljavnosti

Zaveza se nanaša na vse kozmetične izdelke in izdelke za nego telesa Lidlovih lastnih blagovnih znamk.

3 Naši ukrepi

Trdno mikroplastiko na osnovi polietilena (PE), polipropilena (PP), polietilena tereftalata (PET), polivinilklorida (PVC), poliamida (PA), polistirena (PS) in poliuretana (PU) smo iz Lidlovih kozmetičnih izdelkov večinoma že izločili.

Tako smo na primer trdno mikroplastiko na osnovi polietilena (PE) in polipropilena (PP) v pilingih za tuširanje zamenjali z delci plovca (perlit), v pilingih za umivanje pa z delci bambusa (Bambusa Arundinacea Stem Powder).

Razmišljamo že o naslednjem koraku. Skupaj z dobavitelji iščemo primeren nadomestek za tako imenovane druge sintetične polimere, kamor spadajo tudi polimetilmetakrilat (PMMA) in politetrafluoroetilen (PTFE) – snovi, ki izdelkom dajeta teksturo in sta zato še vedno sestavni del osnovnih receptur –, ter stiren/kopolimer akrilatov, ki mnogim izdelkom daje značilen kremast videz. Alternativne snovi je treba najprej obsežno analizirati in jih oceniti z vidika različnih kompleksnih dejavnikov, kot so varnost, okoljska neoporečnost, učinkovitost in tehnološka uporabnost.

V okviru akcijske ponudbe so kupcem v Lidlu Slovenija na voljo izdelki lastnih blagovnih znamk z oznako NATRUE, ki imajo certifikat za naravno in organsko kozmetiko, pri katerih sestavine na osnovi mineralnih olj, in s tem tudi mikroplastika, niso dovoljene. To ponudbo bomo v prihodnosti še razširili. Dobavitelji Skupine Lidl so pogodbeno zavezani k upoštevanju določil za mikroplastiko.

O napredku in novostih na področju mikroplastike obveščamo svoje kupce s publikacijami, kot je trajnostno poročilo, in na spletni strani podjetja.

4 Organizacije in oznake

Oznaka NATRUE

Oznaka NATRUE za naravno in organsko kozmetiko obstaja od leta 2008. Izdelki s to oznako izpolnjujejo visoke standarde za naravno in organsko kozmetiko. Poleg vode vsebujejo samo naravne snovi, kemijsko spremenjene naravne snovi in naravnim enake snovi.

Receptura brez mikroplastike

Da lahko naši kupci takoj prepoznajo izdelke, ki so proizvedeni brez mikroplastike, uvajamo pri izdelkih za nego telesa in kozmetičnih izdelkih oznako »Receptura brez mikroplastike«. Veliko izdelkov s tega področja že zdaj ne vsebuje mikroplastike, oznaka pa bo preglednost še povečala.

5 Viri

[1] Inštitut Fraunhofer za okoljske, varnostne in energetske tehnologije (UMSICHT): Kunststoffe in der Umwelt: Mikro- und Makroplastik.
Na voljo na povezavi: https://www.umsicht.fraunhofer.de/content/dam/umsicht/de/dokumente/publikationen/2018/kunststoffe-id-umwelt-konsortialstudie-mikroplastik.pdf

[2] Assessment of microplastic concentrations in human stool – Preliminary results of a prospective study – Philipp Schwabl, Bettina Liebmann, Sebastian Köppel, Philipp Königshofer, Theresa Bucsics, Michael Trauner, Thomas Reiberger, predstavljeno v okviru UEG Week 2018 na Dunaju 24. oktobra 2018.

Lidl Slovenija

Ustvarimo boljši svet